

ΣΑΠΦΩ

Ελληνίδα ποιήτρια, η διασημότερη της αρχαίας Ελλάδας (τέλος του 7ου αιώνα π.χ. - πρώτο μισό του 6ου αιώνα π.χ.). Γεννήθηκε στη Λέσβο και σχεδόν για όλη της την ζωή έζησε στο νησί αυτό, περιτριγυρισμένη από μια ομάδα κοριτσιών της αριστοκρατίας, που εξασκούσαν μαζί της την ποίηση, την μουσική και τον χορό. Η Σαπφώ έγραψε στην Αιολική διάλεκτο της Λέσβου. Στην ελληνιστική εποχή, η ποίησή της διαιρέθηκε σε 9 βιβλία, από τα οποία σώθηκαν μια ακέραια ωδή και λίγες εκατοντάδες αποσπάσματα. Είναι μια πυκνή, ουσιαστική και εκλεπτυσμένη ποίηση ως προς τη γλώσσα, χωρίς ψεγάδια στο μουσικό της μέρος, γεμάτη έρωτα, που με σπάνια αμεσότητα αγγίζει το τέλειο.

Ποιήματα της Σαπφώς μεταφρασμένα από τον Παναγή Λεκατσά

*"Όμορφόθρονη αθάνατη Αφροδίτη,
κόρη του Δία, σου δέομαι, δολοπλέχτρα,
με πίκρες και καημούς μη, Δέσποινα,
παιδεύεις την ψυχή μου`*

*μα έλα μου, αν και κάποτε, από πέρα
μακριά, το κάλεσμά μου όμοι' αγροικώντας,
ήρθες, το πατρικό παλάτι αφήνοντας
και το χρυσό σου αμάξι*

*ζεύοντας` κι όμορφα στρουθιά πετώντας
γοργά στη γη σε φέρανε τη μαύρη
παν' απ' τον ουρανό με φτεροκόπημα
πυκνό μεσ' στον αιθέρα`*

*κι ως έφτασαν ταχιά, χαμογελώντας
με την αθάνατη όψη, ω μακαρία,
με ρώτησες σαν τι και πάλι νάπαθα,
τι σε καλώ κοντά μου,*

*τι λαχταρά η ψυχή μου η φρενιασμένη
τόσο πολύ να γίνει: - "Ποια και πάλι
θες η Πειθώ να φέρει στην αγάπη σου;
Σαπφώ, ποια σ' αδικάει;*

Γιατί αν φεύγει, γοργά από πίσω θάρθει,
 κι αν δεν παίρνει σου δώρα, θα σου φέρει
 τώρ' αν δε σ' αγαπάει, θα σ' αγαπήσει
 και δίχως να το θέλει".

Ω, έλα μου και τώρα, κι' απ' τις μαύρες
 τις έγνοιες λύσε με, κι ό,τι ν' αληθέψει
 ποθεί η ψυχή μου τέλεσ' το κι ατή σου
 συ γίνε ο βοηθός μου."

"Από της Κρήτης τα μέρη στην ιερή κοιλάδα, έλα
 στ' όμορφο το τέμενος με τις μηλιές
 και τους βωμούς π' αχνίζουνε λιβάνι.
 Νερό καθαρίο αχομανάει μέσα απ' των δέντρων τα κλαριά
 και ρόδα σκιάζουνε το μέρος,
 από το λίκνισμα των φύλλων κατεβαίνει ο ύπνος.
 Υπάρχει εδώ ένα λιβάδι αλογοτρόφο,
 που απ' τους ανθούς της άνοιξης πλαντάζει
 και το γλυκάνισο, πόσο όμορφα μυρίζει!
 Από παντού γλυκοφυσάνε αγέρια.
 Αχ έλα, Κύπριδα, τα γιορτινά εσύ στεφάνια πάρε
 και στους χρυσούς τους κήλικες το νέκταρ κέρνα,
 πλούσιο δώρο της γιορτής!"

"Κάλλιο το 'χα να πέθαινα στ' αλήθεια
 μ' αποχαιρέτησε με κλάματα πολλά
 και μέσα στ' άλλα μου `λεγε κι' αυτό:
 -"Ωιμέ κακά που μας ευρήκαν πλήθια,
 Σαπφώ μου! μ' άθελά μου εγώ σ' απαρατώ".

Και της απάντησα εγώ τότε: "Στο καλό,
 πήγαινε στο καλό, κι' όπου κι' αν θα `σαι
 μη λησμονάς ` γιατί πώς σ' είχαμεν εδώ
 ξέρεις ` κι αν όχι, τα που ξέχασές τα πιο
 άφησε να στα πω να τα θυμάσαι,
 όσα γλυκά κι ` ωραία χαιρόμαστε, κι' οι δυο
 μενεξεδένια στέφανα έπλεκες πολλά
 κι από ρόδα και κρόκο στα μαλλιά σου

βάζοντάς τα στο πλάι μου απαλά,
κι ανθοστέφανα κι άλλα δροσερά
στα τρυφερά κρεμούσες τα λαιμά σου
με λούλουδα γλυκόμορφα πλεχτά,
και με βρενθείου μυρωδιά βασιλική
έπαιρνες πλούσια κι' έραινες, καλή μου,
την ομορφόμαλλη την κεφαλή,
και πάνω στο κρεβάτι μας το μαλακό
την απαλή...
των κοριτσιών τον πόθο σβούσες τον γλυκό."

"...μακριά απ' τις Σάρδεις τώρα
γυρίζοντας εδώ συχνά το νου της,
σαν ζούσαμε μαζί, στ' αλήθεια σ' είχε
όμοια στην όψι εσένα η Αριγνώτα
με θεά, και βαθιαγάλλιαζε η ψυχή της
στη μολπή σου ` και μέσα στις γυναίκες
τις Λύδιες ξεχωρίζει, ως όταν πέσει
ο ήλιος, ροδοστέφανη η Σελήνη,
από τ' αστέρια υπέρτερη όλα, χύνει
το φως στ' αρμυρά πελάγη επάνω
και στην πολύανθη γη ` κι' αργοσταλάζει
όμορφα γύρω η δρόσος κι αναθάλλουν
τα ρόδα, οι άνηθ' οι απαλοί κι ο ανθοντυμένος
μελίλωτος. Κι αυτή στριφογυρίζει,
γλυκότροπή μου Ατθίδα, ως σε θυμάται
και τρώει ο γλυκός πόθος τη λεπτή της
ψυχή και την καρδιά βαραίνει η πλήξη
και δυνατά μας κράζει εκεί να πάμε,
μα η Νύχτα με τ' ανάριθμα τ' αυτιά της
απ' τους δρόμους επάνω του πελάγου
δεν μας κράζει τ' ανάκουστα..."

"Όμοια θεού μου φαίνεται η θωριά του
του αντρός αυτού που κάθεται αντικρύ σου
κι αγροικάει με λαχτάρα τη φωνή σου
σα μιλήσεις κοντά του

και γλυκά σαν γελάσεις `μα η καρδιά μου
στα στήθη μου από τούτο σπαρταράει
μόλις στρέψω και ιδώ σε ξεψυχάει
κι' αποσβήν' η λαλιά μου,

σαν τη γλώσσα μου κάτι να τσακίζει
σιγανή φλόγα τρέχει το κορμί μου,
θαμπωμένοι δεν βλέπουν οι οφθαλμοί μου,
κι η ακοή μου βουίζει,

ιδρώτ' από τα μέλη μου αναδίνω,
κι όλη τρέμω, πιο πράσινη στο χρώμα
κι' από χόρτο, και λέω πως λίγο ακόμα
και νεκρή θ' απομείνω.

Κι όμως όλα τα υπομένω ακόμα, μια και..."

"Μια όμορφη κοπέλλα, που παρόμοια
με λούλουδα χρυσά έχει τη μορφή της,
την Κληίδα μου έχω την αγαπημένη,
κι εγώ μ' αυτήν ακέρια τη Λυδία
δε θάλλαζα, μηδέ την ζακουσμένη...
(Λέσβο)"

Ποιήματα της Σαπφώς μεταφρασμένα από τον Οδυσσέα Ελύτη

«κι ανάμεσα σε μαλακά σκεπάσματα χνουδάτα
με προσοχή την πλάγιασε
α να `ταν πάντα το κεφάλι ν ακουμπάς
σε τέτοιας φιλενάδας τρυφερής τα στήθη
να κράταγε για μένα δυο φορές η νύχτα ετούτη
να `ταν χρυσή Αφροδίτη μου
τέτοια μια μοίρα να μου λάχει εμένα!»

«μα να σ' αφήκω εγώ δε γίνεται Μίκα γλυκιά μου`
 κι ας έλαχε να σ' αγαπήσουν κόρες από το σόι των Πενθελιδών
 εμάς όλο παραξενιές
 κάποιο μαγευτικό τραγούδι στ' άκουσμα ψάλλει
 κι αηδόνια με κελαηδητό τρελό
 δρόσο σταλάζοντας»

«να `ξερες από πότε σ' αγαπούσ' Ατθίδα μου`
 όμως μου φαινόσουν ακόμη τόσο μικρούλα κι άβγαλτη
 α τι καλά πού `ρθες` και πως σε λαχταρούσα`
 και τι φωτιές μες στην ψυχή μου άναψες που την έκαψαν!
 ελπίδα του έρωτα!
 τώρα καθώς αντίκρυ σε κοιτάζω
 λέω πως δεν ήταν ποτέ της έτσι ωραία η Ερμιόνη`
 και πως αν έκανα με την ξανθή Ελένη να σε παρομοιάσω
 ανάρμοστο δε θα `ταν`
 αν κάτι τέτοιο γίνεται για τις θνητές ποτέ`
 μα σου λέω και τούτο να το ξέρεις:
 μπροστά στην ομορφιά σου οι έγνοιες μου όλες
 χάνονται και σκορπούν σαν πούπουλα»

«γύρνα πάλι κοντά μου σ' εξορκίζω Γογγύλα`
 το χιτώνα φορώντας το λευκό σα γάλα
 πάλι φανερώσου` όμορφη`
 να `ξερες τι λαχτάρες μου γεννάς έτσι ντυμένη!
 και πως νιώθω χαρούμενη που όχι εγώ
 μα η Θεά μας η ίδια σου το λέει` σα να σε μαλώνει`
 που τόσα χρόνια την παρακαλώ και την παρακαλώ
 Γογγύλα` λες κι ένας πόθος με πιάνει να πεθάνω
 και τις όχθες όπου ανθεί ο λωτός
 μέσα στη δρόσο ν' αντικρίσω
 του Αχέροντα.»

«καλώς μας ήρθες Γυριννώ` κι άμποτε λέω
να μείνεις χρόνους πολλούς εδώ κοντά μου
όσους κι αυτούς που μου `λειψες
ούτε ποτέ πιστεύω στους καιρούς που θα `ρθουν
κάτω απ` το φως του ήλιου θα βρεθεί ποτέ
παρθένα με τη γνώση τη δική σου.»

«γρήγορα η ώρα πέρασε` μεσάνυχτα κοντεύουν`
πάει το φεγγάρι πάει κι η Πούλια βασιλέψανε`
και μόνο εγώ κείτομαι δω μονάχη κι έρημη
ο Έρωτας που βάσανα μοιράζει
ο Έρωτας που παραμύθια πλάθει
μου άρπαξε την ψυχή μου και την τράνταξε
ίδια καθώς αγέρας από τα βουνά
φυσάει μέσα στους δρυς φυσομανώντας.»

[αρχική σελίδα](#)

[ΠΟΙΗΜΑΤΑ](#)

[ΚΕΙΜΕΝΑ](#)

[ΘΕΜΑΤΑ](#)

[Φεμινισμός](#)